

Διαφωτισμός και διαμόρφωση των πολιτικών ιδεολογιών στην Ελλάδα

Ενότητα 10: Το φεμινιστικό κίνημα στην Ελλάδα

Σπύρος Μαρκέτος
Τμήμα Πολιτικών Επιστημών

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Διαφωτισμός και διαμόρφωση των πολιτικών ιδεολογιών στην Ελλάδα

Το φεμινιστικό κίνημα στην Ελλάδα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Η καταπίεση των γυναικών.
2. Η Εφημερίδα των Κυριών.
3. Ισότητα ή διαφορά;
4. Η αξία της μητρότητας.
5. Δημοκρατικά δικαιώματα.

Σκοποί ενότητας

- Να γίνει αντιληπτή η καταπίεση των γυναικών.
- Να παρουσιαστεί η Εφημερίδα των Κυριών και οι διεκδικήσεις του φεμινιστικού κινήματος.
- Να αναδειχθεί ο ρόλος της μητρότητας.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η καταπίεση των γυναικών

Η καταπίεση των γυναικών

- Αυτό που δεν μπορούμε να αρνηθούμε είναι ότι υπήρχαν και υπάρχουν πολλοί ισχυροί κοινωνικοί παράγοντες στο πως **διαμορφώνονται** τα φύλα. Στο πως φτιάχνεται η αρρενωπότητα και η θηλυκότητα.

Η καταπίεση των γυναικών

- Τα στρώματα των γυναικών τα οποία δέχτηκαν την πιο άγρια καταπίεση με την ανάπτυξη των καπιταλιστικών σχέσεων στην Ελλάδα ήταν τα **μεσοστρώματα**, οι κυρίες.
- Οι γυναίκες του λαού ήταν πιο φτωχές, προφανώς υλικά, ζούσανε σε πολύ χειρότερη θέση αλλά η κοινωνική τους ζωή ήταν λιγότερο κουτσουρεμένη, είχαν ευκαιρίες κοινωνικότητας.

Η καταπίεση των γυναικών

- Η γυναίκα που είχε αποκοπεί από την παραγωγή, ήταν έρμαιο στα χέρια του άνδρα ή του πατέρα της και δεν μπορούσε να βγει από το σπίτι.
- Ακριβώς γι' αυτό το λόγο, και ακριβώς επειδή οι κυρίες είχαν την πρόσβαση στα μέσα να συνειδητοποιήσουν και να κρίνουν τη θέση τους, γι' αυτό τον λόγο έχουμε το κίνημα των κυριών.

Η καταπίεση των γυναικών

- Ένα φεμινιστικό κίνημα που είναι από τα πρώτα παγκόσμια, τα ισχυρότερα του 19^{ου} αιώνα και το οποίο όμως ταξικά δεν αφορά τις γυναίκες του λαού, αφορά τις κυρίες.
- Αυτό ακριβώς το κίνημα περιγράφει η Βαρίκα. Και δείχνει το πώς αντιλαμβάνονται οι γυναίκες σιγά-σιγά την ταυτότητά τους, αρχίζουν να αντιλαμβάνονταν ότι όλες είναι μέλη του φύλου. Χωρίς αρχικά να βλέπουν σαν αυτονόητη την αλλαγή.

Η καταπίεση των γυναικών

- Αυτό γίνεται το εφελτήριο για να αρχίσουν να έχουν διεκδικήσεις.
- Οι διεκδικήσεις δεν ήταν αυτονόητο προς τα πού θα στρέφονταν.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η Εφημερίδα των Κυριών

Η Εφημερίδα των Κυριών

- Δεν έχουμε σοβαρή προσπάθεια διεκδίκησης πολιτικών δικαιωμάτων στην Ελλάδα τον 19^ο αιώνα, ακόμα και από την **Εφημερίδα των Κυριών**. Που ήταν μια πρωτοπόρα εφημερίδα για την εποχή της διεθνώς.
- Ήταν από τα έντυπα με τη μεγαλύτερη κυκλοφορία. Και για πρώτη φορά κατάφερε να αποδείξει ότι οι γυναίκες μπορούσαν να γράφουν.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ισότητα ή διαφορά;

Ισότητα ή διαφορά;

- Ένα βασικό ερώτημα του φεμινιστικού κινήματος στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς ήταν το ερώτημα; Ισότητα ή διαφορά;
- Τι θα πρέπει να διεκδικήσουμε; Την ισότητά μας με τους άνδρες, δηλαδή να έχουμε τα ίδια δικαιώματα με τους άνδρες; Ή θα πρέπει να διεκδικήσουμε κατοχύρωση της δικής μας ιδιαιτερότητας; Δηλαδή, είμαστε διαφορετικές από τους άνδρες και αυτό που ζητάμε είναι να αναγνωριστεί αυτό.

Ισότητα ή διαφορά;

- Για τις εργαζόμενες γυναίκες το 1900, τι θα έπρεπε να ζητήσουμε; Να παίρνουμε τον ίδιο μισθό με τους άνδρες; Ισότητα.
- Ή να ζητήσουμε προστασία, η οποία συνδέεται με τη ιδιαίτερη φύση μας, δηλαδή λιγότερες ώρες εργασίας, άδειες μητρότητας κλπ.
- Η λύση η οποία δόθηκε από το ελληνικό κράτος και απ' όλα τα κράτη, στην πραγματικότητα ήταν η αναγνώριση και θεσμοποίηση και ενίσχυση της διαφορετικότητας. Δηλαδή, οι διάφορες κατακτήσεις οι κοινωνικές δίνονταν σε αναγνώριση του μητρικού της ρόλου.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η αξία της μητρότητας

Η αξία της μητρότητας

- Η μητρότητα γίνεται θετική αξία για τη γυναίκα, της αναγνωρίζεται ως κοινωνικά αποδεκτός ρόλος μόνο μετά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα.
- Μέχρι τότε θεωρούνταν σαν κάτι το φυσικό για το οποίο δεν έπρεπε να γίνεται καν λόγος.
- Η γυναίκα αναγνωρίζεται ως αξιόλογο μέλος της κοινωνίας, όχι γιατί είναι άνθρωπος, όχι για τον εαυτό της, όχι γιατί έχει το δικαίωμα της αυτοπραγμάτωσης που έχουνε και οι άνδρες, αλλά γιατί είναι αυτή που φέρνει στον κόσμο τα παιδιά, τα οποία παιδιά σήμαινε αγόρια. Αυτά τα παιδιά θα πήγαιναν μετά να πολεμήσουν για την πατρίδα, να εργαστούν κλπ.

Η αξία της μητρότητας

- Άρα αυτό το κομμάτι της μη αναγνωρισμένης εργασίας της γυναίκας, ξαφνικά, έγινε κοινωνικά αποδεκτό. Και αυτό δεν έγινε από μόνο του, έγινε με την πρωτοβουλία των **φιλογυνών** (των ανδρών που είχαν μια σχέση υπέρ των γυναικών, χωρίς να είναι φεμινιστές) και του φεμινιστικού κινήματος.

Η αξία της μητρότητας

- Ήταν ο εύκολος δρόμος για το φεμινιστικό κίνημα εκείνης της εποχής, γιατί βρήκε το αδύναμο σημείο της πατριαρχίας και το προώθησε για τις γυναίκες. Γιατί ήταν χρήσιμες στο έθνος.
- Στο βιβλίο της η Βαρίκα, περιγράφει πως με αυτό το επιχείρημα κατακτιούνται θέσεις.
- Από αυτό το καθαρό τίποτα η γυναίκα γίνεται **αναπαραγωγική μηχανή**, γίνεται κάτι το σημαντικό, όχι ίσο, όχι ακριβώς ανθρώπινο αλλά χρήσιμο. Και αυτό ήταν μια διεκδίκηση του φεμινιστικού κινήματος.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Δημοκρατικά δικαιώματα

Δημοκρατικά δικαιώματα

- Σε όλο τον κόσμο, τη δεκαετία του 19^{ου} αιώνα τα δικαιώματα (αστικά και πολιτικά) υπήρχαν σε λίγες χώρες.
- Η Γαλλία, η Ν. Ζηλανδία, Η Αυστραλία και οι Σκανδιναβικές χώρες θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν δημοκρατικές.
- Μέχρι το 1900 είχαν εδραιωθεί αυτά τα δικαιώματα και στην Ελλάδα.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Σπύρος Μαρκέτος.
«Τίτλος Μαθήματος. Διαφωτισμός και διαμόρφωση των πολιτικών
ιδεολογιών στην Ελλάδα. Το φεμινιστικό κίνημα στην Ελλάδα». Έκδοση: 1.0.
Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
http://opencourses.auth.gr/eclass_courses.

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Μαρία Φράγκου
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό Εξάμηνο 2014-2015

